

Rusnokovy vědecké omyly

3.10.2013 blog.ihned.cz str. 0 slerka.blog.ihned.cz

Josef Šlerka Akademie věd ČR

České vědě nepomůžou stát ani patenty, ale větší otevřenost vůči společnosti a maximální dostupnost při sdílení vědění.

Skoro jako šrapnel zapůsobil včerejší rozhovor v HN s premiérem Jiřím Rusnokem v akademickém prostředí. Především jeho vyjádření na adresu **Akademie věd**. Rusnok není zástupcem průmyslové lobby, neslyšíme tedy věty ve stylu "pomozte vyrábět lepší úchyty na nemocniční lůžka a my vám dáme peníze". Rusnok akceptuje složitost a důležitost vědy a výzkumu a nejraději by jim věnoval celé ministerstvo. Tvrdí, že věda a výzkum má kromě přijímání peněz od státu s penězi také lépe hospodařit a získávat je i jinde. Požadavek spolufinancování vědy a zefektivnění investic státu je legitimní a racionální. Otázkou je, zda jsou dobrá i navrhovaná řešení: tedy důraz na patenty a silnější roli státu při řízení resortu. Myslím, že nikoli.

Patenty nepřinášejí do vědy zpětnou vazbu. Větší smysl by mělo usnadnit zakládání (a likvidování) společných firem, kde by vědecké ústavy, ale i univerzity mohly uplatnit zkušenosti a poznatky a soukromé firmy peníze. To by otevřelo přístup k mimoinstitucionálnímu financování více zájemcům.

Spíše než patentování by řešením bylo povinné zavedení otevřeného přístupu ke všem výsledkům výzkumů, které jsou financovány státem, pro společnosti, jež jsou plátcí daní v ČR (u projektů kofinancovaných EU plátcí daní v EU). Vědu a výzkum platíme všichni, proč by z nich měl mít užitek jen někdo. Tento přístup by dokázal akcelarovat ekonomický úspěch firem, které chtějí inovace, nikoli těch, které vybrala nějaká agentura či expertní panel. I výzkum sociálního antropologa může přinést miliony, pokud je integrální součástí designu nové služby pro zahraniční trh.

Premiér Rusnok naráží na problém institucí řízených státem: ne že by neuměly přinášet výsledky (i státní podniky to umí), ale neumějí včas zavřít neúspěšné projekty. Nelze také dopředu říct, zda někdo nějaký výzkum využije, či nikoli. A za třetí: stát nelze nahradit při financování základního výzkumu, protože jde o investice na dlouhá léta dopředu, které soukromý sektor není schopen ani ochoten financovat. České vědě a výzkumu nepomůžou patenty a státní instituce, ale větší otevřenost vůči společnosti a maximální dostupnost při sdílení vědění mezi různými skupinami zájemců.

URL| <http://slerka.blog.ihned.cz/c1-60953970-rusnokovy-vedecke-omyly>